

European Charter for Equality

EUROPEJSKA KARTA RÓWNOŚCI KOBIET I MĘŻCZYZN W ŻYCIU LOKALNYM

Rady Gmin i Regionów Europy

Przyjęta przez Komitet Polityczny Rady Gmin i Regionów Europy w 2006 r.
Zmieniona przez Komitet Polityczny Rady Gmin i Regionów Europy w 2022 r.

Wszelkie prawa zastrzeżone © 2022 – CCRE CEMR
Kontakt: charter@ccre-cemr.org

EUROPEJSKA KARTA RÓWNOŚCI Kobiet i Mężczyzn w Życiu Lokalnym

Karta określająca zobowiązanie europejskich samorządów
lokalnych i regionalnych do korzystania ze swoich uprawnień
i partnerstw w celu osiągnięcia większej równości dla swoich
społeczności

WPROWADZENIE

Europejska Karta Równości Kobiet i Mężczyzn w Życiu Lokalnym adresowana jest do samorządów lokalnych i regionalnych w Europie w celu jej podpisania, które jest wyrazem formalnego, publicznego zobowiązania się do przestrzegania zasady równości kobiet i mężczyzn oraz do realizacji określonych w niej zobowiązań na swoim terytorium.

Aby rozpocząć realizację tych zobowiązań, każdy organ-sygnatariusz („Sygnatariusz”) zobowiązuje się do opracowania Równościowego Planu Działania, który określa priorytety, działania i środki na to przeznaczone.

Ponadto, każdy Sygnatariusz zobowiązuje się zaangażować wszystkie instytucje i organizacje na swoim terenie, aby w praktyce promować prawdziwą równość.

Karta powstała w ramach projektu realizowanego przez Radę Gmin i Regionów Europy (CEMR) w latach 2005–2006 wraz z jej członkami i partnerami (patrz Podziękowania). Projekt otrzymał wsparcie od Komisji Europejskiej w ramach 5. Wspólnotowego Programu Działania na Rzecz Równości Kobiet i Mężczyzn.

W latach 2011–2012, dzięki hojnej pomocy otrzymanej od szwedzkiego rządu za pośrednictwem Szwedzkiego Stowarzyszenia Władz Lokalnych i Regionów (SALAR), utworzono internetowe Obserwatorium¹, w celu wsparcia Sygnatariuszy w wypełnianiu ich zobowiązań, służąc jako repozytorium informacji, wskazówek i przykładów dobrych praktyk w kwestiach poruszonych w Karcie.

W latach 2014–2015 opracowano i przetestowano w ramach projektu pilotażowego wspieranego przez Komisję Europejską zestaw wskaźników wspomagających monitor-

owanie i ocenę wdrażania Karty.

W roku 2021 Stały Komitet CEMR ds. Równości podjął inicjatywę przeglądu Karty i jej aktualizacji, jeśli byłoby to konieczne. Po dokonaniu przeglądu Komitet stwierdził, że istnieją podstawy do zaproponowania zmian w Karcie uwzględniających:

- poprawienie języka Karty i wprowadzenie zmian o charakterze redakcyjnym;
- doprecyzowanie i wzmocnienie perspektywy interseksjonalnej w Karcie, przy jednoczesnym zachowaniu zasady „zawsze płeć, nigdy tylko płeć” jako przewodniej;
- wprowadzenie kilku merytorycznych uzupełnień w postaci nowych artykułów w osobnej sekcji, takich jak uwzględnianie potrzeby przyjęcia perspektywy płci w zarządzaniu kryzysowym i gotowości cywilnej oraz zastosowanie perspektywy płci do szybkiego rozwoju Internetu i cyfryzacji.

Sekcja, w której zawarte są nowe artykuły znajduje się na stronie 31. Aktualni sygnatariusze Karty są proszeni o przestrzeganie i ratyfikowanie tych Poprawek oraz uwzględnienie ich zapisów we wdrażaniu Europejskiej Karty Równości. Począwszy od 2023 r. wszyscy nowi Sygnatariusze będą w sposób oczywisty zobowiązywać się zarówno do przestrzegania pierwotnego tekstu Karty, jak i poprawek z 2022 r.

Zmiany wprowadzone w 2022 r. były możliwe dzięki środkom Unii Europejskiej przyznanych w ramach programu „Obywatele, Równość, Prawa i Wartości”.

¹ www.charter-equality.eu

INFORMACJE OGÓLNE

Równość kobiet i mężczyzn jest podstawowym prawem wszystkich i istotną wartością każdej demokracji. Aby ją osiągnąć w praktyce, musi być ona nie tylko prawnie uznana, ale także skutecznie wdrażana we wszystkich aspektach życia: politycznym, gospodarczym, społecznym i kulturowym.

Mimo licznych formalnych dowodów uznania równości i postępu, jaki został osiągnięty w tym zakresie, równość kobiet i mężczyzn w życiu codziennym wciąż nie istnieje. Kobiety i mężczyźni nie mają w praktyce takich samych praw. Nierówności społeczne, polityczne, gospodarcze i kulturowe wciąż istnieją, np. nierówność płac i mniejsza liczebnie reprezentacja polityczna.

Te nierówności są wynikiem społecznych konstrukcji bazujących na licznych stereotypach obecnych w rodzinie, edukacji, kulturze, mediach, życiu zawodowym i sposobie funkcjonowania społeczeństwa. Istnieje wiele obszarów, w których możliwe jest podjęcie działań poprzez przyjęcie nowego podejścia i wprowadzenie zmian strukturalnych.

Równość płci i zarządzanie na poziomie Unii Europejskiej

Równość kobiet i mężczyzn jest jedną z podstawowych zasad Unii Europejskiej i Europejskiego Obszaru Gospodarczego. Pierwsze zapisy jej dotyczące pochodzą z 1957 r., kiedy zasada równej płacy za taką samą pracę została zapisana w traktatach rzymskich.

Jako najbliższe obywatelom organy sprawowania władzy, władze lokalne i regionalne są najlepiej przygotowane do

zwalczania utrwalania i propagowania nierówności oraz do promowania prawdziwie egalitarnego społeczeństwa. Dzięki swoim kompetencjom i współpracy z różnymi przedstawiciel(k)ami społeczności lokalnych organy te mogą podejmować konkretne działania na rzecz równości kobiet i mężczyzn.

Ponadto zasada pomocniczości² ma szczególną wagę dla praktycznego stosowania prawa do równości kobiet i mężczyzn. Zasada ta odnosi się do wszystkich szczebli rządzenia – europejskiego, krajowego, regionalnego i lokalnego. Pomimo różnego zakresu odpowiedzialności, europejskie samorządy lokalne i regionalne, mogą i muszą odgrywać konstruktywną rolę w promowaniu równości w praktyczny sposób, który pozytywnie wpłynie na codzienne życie lokalnych społeczności.

Z zasadą pomocniczości blisko związane są zasady działania samorządu lokalnego i regionalnego. Karta Samorządu Terytorialnego Rady Europy z 1985 r., podpisana i ratyfikowana przez większość państw europejskich, podkreśla „prawo i zdolność społeczności lokalnych, w granicach określonych prawem, do kierowania i zarządzania zasadniczą częścią spraw publicznych na ich własną odpowiedzialność i w interesie ich mieszkańców”. Stosowanie i promowanie prawa do równości należy postrzegać jako integralny aspekt tej koncepcji samorządu lokalnego.

Demokracja lokalna i regionalna musi wspierać dokonywanie najważniejszych wyborów dotyczących konkretnych podstawowych aspektów życia codziennego, takich jak mieszkalnictwo, bezpieczeństwo, transport publiczny, życie zawodowe, czy zdrowie.

² Zgodnie z art. 5 Traktatu o Unii Europejskiej jest to zasada, zgodnie z którą UE nie podejmuje działań (z wyjątkiem obszarów należących do jej wyłącznych kompetencji), jeśli nie są one skuteczniejsze niż działania podejmowane na szczeblu krajowym, regionalnym i lokalnym.

Ponadto dopilnowanie, aby kobiety były w pełni zaangażowane w opracowywanie i wdrażanie polityki lokalnej i regionalnej gwarantuje również, że ich doświadczenie życiowe, wiedza i kreatywność zostaną wykorzystane, a nie zmarnowane.

Jeśli chcemy, by nasze społeczeństwo było oparte na równości, istotne jest, aby samorządy lokalne i regionalne w pełni uwzględniły kwestie równości płci w swoich politykach, strukturach i działaniach. Zarówno obecnie, jak i w przyszłości, prawdziwa równość kobiet i mężczyzn stanowi klucz do sukcesu gospodarczego i społecznego — nie tylko na szczeblu europejskim czy krajowym, ale także w naszych regionach, miastach i społecznościach lokalnych.

CEMR i lokalna/regionalna równość płci

Rada Gmin i Regionów Europy (CEMR) wraz ze swoim Stałym Komitetem ds. Równości³ aktywnie promuje równość kobiet i mężczyzn na szczeblu lokalnym i regionalnym od lat 80. XX wieku. Jednym z konkretnych narzędzi dla europejskich władz lokalnych i regionalnych wynikających z tych prac był projekt Miasto Równości, zainicjowany przez CEMR w 2005 roku. Dzięki opisowi dobrych praktyk

różnych europejskich miast i gmin, projekt Miasto Równości wprowadził pierwszą metodologię wdrażania polityki równości płci na poziomie lokalnym i regionalnym. Obecna wersja Karty, zaktualizowana w 2022 r., jest jego kontynuacją.

Pierwsze badanie CEMR dotyczące reprezentacji kobiet we władzach lokalnych opublikowano w 1998 r., a dalsze wyniki opublikowano w drugiej edycji w 2008 r., którą następnie zaktualizowano i rozszerzono o badanie wszystkich szczebli procesu decyzyjnego w 40 krajach europejskich w 2019 roku. Chociaż odsetek kobiet wśród polityków i przywódców wzrósł na przestrzeni lat, każde kolejne badanie wykazywało również pilną potrzebę kontynuacji działań na rzecz równowagi płci w świecie polityki pod kątem liczebności, reprezentacji i wpływu.

Rola samorządów lokalnych i regionalnych w promowaniu równości płci została podkreślona w Światowej Deklaracji IULA (Międzynarodowy Związek Władz Lokalnych⁴) „Kobiety w samorządzie lokalnym”, którą przyjęto w 1998 r. Nowa światowa organizacja Zjednoczone Miasta i Samorządy Lokalne (UCLG) uznaje dbanie o równość kobiet i mężczyzn za jeden ze swoich zasadniczych celów.

³ Dawniej zwany Komitetem CEMR kobiet wybranych do władz lokalnych i regionalnych

⁴ Międzynarodowy Związek Władz Lokalnych i Organizacja Zjednoczonych Miast przestały istnieć po połączeniu na początku lat 2000., dając początek nowej organizacji: Zjednoczone Miasta i Samorządy Lokalne.

SKRÓTY

CEDAW: Konwencja w sprawie likwidacji wszelkich form dyskryminacji kobiet

CEMR: Rada Gmin i Regionów Europy

CSE: Holistyczna edukacja seksualna

UE: Unia Europejska

GBV: Przemoc ze względu na płeć

ICT: Technologie informacyjno-komunikacyjne

LRG: Samorządy lokalne i regionalne

SDG: Cele Zrównoważonego Rozwoju

STEM: Nauka, Technologia, Inżynieria i Matematyka

PREAMBUŁA

Rada Gmin i Regionów Europy, reprezentująca europejskie samorządy lokalne i regionalne, we współpracy ze swoimi członkami i partnerami:

Przypominając, że Wspólnota Europejska i Unia Europejska oparte są na podstawowych prawach i wolnościach, obejmujących promowanie równości kobiet i mężczyzn oraz niedyskryminacji, a także, że europejskie prawodawstwo stanowi podstawę dla postępu w tym obszarze w Europie;

Uwzględniając międzynarodowe i europejskie ramy prawne dotyczące praw człowieka, równości kobiet i mężczyzn oraz niedyskryminacji, w szczególności:

- Powszechną Deklarację Praw Człowieka (1948);
- Konwencję w sprawie likwidacji wszelkich form dyskryminacji kobiet (1979);
- Deklarację Pekińską i Platformę Działania (1995);
- Zalecenie Rady UE w sprawie zrównoważonego udziału kobiet i mężczyzn w procesie decyzyjnym (1996);
- Światową Deklarację Międzynarodowego Związku Władz Lokalnych w sprawie kobiet w samorządach lokalnych (1998);
- Dyrektywę Rady UE 2000/78/WE z dnia 27 listopada 2000 r. ustanawiającą ogólne warunki ramowe równego traktowania w zakresie zatrudnienia i pracy;
- Rezolucję przyjętą na XXIII Nadzwyczajnej Sesji Zgromadzenia Ogólnego z 2000 r. (Pekin +5)
- Rezolucję Rady Bezpieczeństwa ONZ nr 1325 „Kobiety, pokój i bezpieczeństwo” (2000);
- Kartę Praw Podstawowych Unii Europejskiej (2000);
- Konwencję Rady Europy o zapobieganiu i zwalczaniu przemocy wobec kobiet i przemocy domowej (Konwencja stambulska – przyjęta w 2011 r.);
- Cele Zrównoważonego Rozwoju ONZ, w szczególności Cel 5 (2015);
- Europejski Filar Praw Socjalnych (uchwalony w 2017 r.);
- Globalny Plan Przyspieszenia Działań Na Rzecz Równości Płci (2021).

Podkreślając istotny wkład Rady Europy w promowanie praw człowieka, równości kobiet i mężczyzn i samorządów lokalnych;

Biorąc pod uwagę, że równość kobiet i mężczyzn oznacza wolę działania w trzech uzupełniających się aspektach — eliminacji bezpośrednich i wykorzenianiu niebezpośrednich nierówności oraz stworzeniu politycznych, prawnych i społecznych struktur wspierających egalitaryzm i demokrację;

Ubolewając nad trwającą rozbieżnością pomiędzy prawnym uznaniem zasady równości, a jej rzeczywistym i skutecznym stosowaniem;

Zważywszy, że w Europie samorządy lokalne i regionalne odgrywają — i muszą pełnić — kluczową rolę w imieniu swoich obywateli_obywatelek i mieszkańców_mieszkanek w zapewnianiu podstawowego prawa do równości — bez dyskryminacji — wszystkim kobietom i mężczyznom we wszystkich obszarach, za które są odpowiedzialne;

Zważywszy, że równy udział, reprezentacja i wpływ kobiet i mężczyzn na stanowiskach decyzyjnych i przywódczych ma zasadnicze znaczenie dla demokracji, rozwoju gospodarczego i zrównoważonego rozwoju;

opracowała Europejską Kartę Równości Kobiet i Mężczyzn w Życiu Lokalnym, i niniejszym zaprasza samorządy lokalne i regionalne Europy do jej podpisania i wdrażania jej postanowień.

CZĘŚĆ I

Zasady

Sygnatariusze niniejszej Karty Równości Kobiet i Mężczyzn w Życiu Lokalnym uznają, co następuje za fundamentalne zasady swoich działań:

1. Równość kobiet i mężczyzn stanowi podstawowe prawo

Prawo to musi być realizowane przez samorządy lokalne i regionalne we wszystkich obszarach ich kompetencji, a także zobowiązuje je do eliminacji wszelkich form dyskryminacji, zarówno bezpośredniej, jak i pośredniej.

2. Aby zapewnić równość kobiet i mężczyzn, należy przeciwdziałać wielokrotnym i krzyżującym się formom dyskryminacji lub nierównego traktowania

Aby osiągnąć równość kobiet i mężczyzn, działania na rzecz równouprawnienia płci muszą uwzględniać – kompleksowo, systemowo i strukturalnie – sposób, w jaki płeć społeczno-kulturowa wchodzi w interakcje z innymi czynnikami, takimi jak płeć biologiczna, rasa, kolor skóry, pochodzenie etniczne lub społeczne, cechy genetyczne, język, religia lub światopogląd, poglądy polityczne lub wszelkie inne, przynależność do mniejszości narodowej, majątek, urodzenie, niepełnosprawność, wiek lub orientacja seksualna.⁵

3. Zrównoważony udział i reprezentacja kobiet i mężczyzn w procesie decyzyjnym jest warunkiem koniecznym społeczeństwa demokratycznego

Prawo do równości kobiet i mężczyzn wymaga od władz lokalnych i regionalnych podjęcia wszelkich odpowiednich środków i wdrożenia odpowiednich strategii w celu promowania zrównoważonego udziału i reprezentacji kobiet i mężczyzn we wszystkich sferach procesów decyzyjnych.

4. Eliminacja stereotypów opartych na płci jest podstawą osiągnięcia równości kobiet i mężczyzn

Władze lokalne i regionalne muszą promować i podejmować działania na rzecz eliminowania stereotypów i przeszkód, które są źródłem nierównego statusu i sytuacji kobiet i które prowadzą do nierównej oceny ról kobiet i mężczyzn w wymiarze politycznym, gospodarczym, społecznym i kulturowym.

5. Włączenie perspektywy płci do wszystkich działań samorządów lokalnych i regionalnych jest niezbędne do poprawy równości kobiet i mężczyzn

Perspektywa płci musi być uwzględniana przy opracowywaniu polityk, metod i instrumentów, które mają wpływ na codzienne życie lokalnej ludności – poprzez zastosowanie, na przykład, ocen realizacji polityki równości płci⁶, audytów dotyczących uwzględniania problematyki płci⁷, strategii

⁵ Artykuł 21 Karty Praw Podstawowych Unii Europejskiej

⁶ **Ocena realizacji polityki równości płci:** „Narzędzie służące do przeglądu danej propozycji strategii w celu wykrycia i oceny jej odmiennego wpływu na kobiety i mężczyzn, tak aby te nierówności mogły zostać zniwelowane przed zatwierdzeniem propozycji”. (Źródło: Rada Europy [2011]. Konwencja o zapobieganiu i zwalczaniu przemocy wobec kobiet i przemocy domowej oraz jej Memorandum wyjaśniające. Seria Traktatów Rady Europy nr 210.)

⁷ **Audyt dotyczący uwzględniania problematyki płci:** „Ocena stopnia, w jakim równouprawnienie płci jest skutecznie zinstytucjonalizowane w politykach, programach, strukturach organizacyjnych i postępowaniach (w tym procesach decyzyjnych) oraz w odpowiednich budżetach”. (Źródło: Rada Europy – Dyrekcja Generalna ds. Praw Człowieka i Spraw Prawnych [2009]. Gender Budgeting: Practical Implementation (Budżetowanie uwzględniające płeć: Praktyczne wdrożenie). Podręcznik stworzony przez Sheilę Quinn.)

uwzględniania aspektu płci⁸ oraz budżetowania z uwzględnieniem aspektu płci⁹. W tym celu należy rozpoznać i uwzględnić różnorodne doświadczenia różnych grup kobiet w zakresie życia lokalnego, warunków życia i pracy.

6. Właściwie opracowane i finansowane plany i programy działania są niezbędnymi narzędziami do zwiększenia równości kobiet i mężczyzn

Samorządy lokalne i regionalne muszą stworzyć Równościowe Plany Działania i programy oraz zapewnić środki finansowe i osobowe potrzebne do ich wdrażania.

Wszystkie te zasady stanowią podstawę Artykułów określonych poniżej w Części III.

⁸ **Gender mainstreaming (strategia uwzględniania aspektu płci):** „Uwzględnianie aspektu płci jest procesem oceniania następstw planowanych działań dla kobiet i mężczyzn, w tym prawodawstwa, polityk i programów, na wszystkich poziomach i we wszystkich obszarach. Jest to sposób uczynienia z obaw i doświadczeń zarówno kobiet, jak i mężczyzn integralnego wymiaru tworzenia, wdrażania, monitorowania i oceny polityk i programów we wszystkich sferach politycznych, gospodarczych i społecznych, aby kobiety i mężczyźni mogli czerpać równe korzyści, a nierówności nie były umacniane. Ostatecznym celem jest osiągnięcie równości płci”. (Źródło: Europejski Instytut ds. Równości Kobiet i Mężczyzn Glosariusz i Tezaurus ds. Równości Płci)

⁹ **Budżetowanie z uwzględnieniem aspektu płci:** „Zastosowanie uwzględniania aspektu płci w procedurze budżetowej, pociągające za sobą ocenę budżetu pod kątem aspektu płci, włączenie perspektywy płci na każdym poziomie procedury budżetowej i restrukturyzację dochodów i wydatków w taki sposób, aby promować równość płci.” (Źródło: Rada Europy, 2009)

CZĘŚĆ II

Stosowanie Karty i jej zobowiązań

Sygnatariusz niniejszym zobowiązuje się do podjęcia następujących kroków w celu wdrożenia postanowień Karty:

- (1) Każdy Sygnatariusz niniejszej Karty w określonym czasie (nieprzekraczającym dwóch lat od jej podpisania), opracuje i przyjmie Równościowy Plan Działania, aby go następnie wdrożyć.
- (2) Równościowy Plan Działania będzie wyznaczał cele i priorytety Sygnatariusza, działania, jakie planuje podjąć i środki finansowe, jakie na ten cel przeznaczy w celu wypełnienia zobowiązań wynikających z Karty. Plan będzie również określać proponowane terminy realizacji jego założeń. W przypadku, gdy Sygnatariusz posiada już Równościowy Plan Działania, zostanie on poddany przeglądowi, aby uwzględnić istotne kwestie zawarte w Karcie, włączając kwestie omówione w art. 31–39, które zostały dodane w 2022 r.
- (3) Każdy Sygnatariusz przeprowadzi szerokie konsultacje z odpowiednimi zainteresowanymi stronami przed przyjęciem Równościowego Planu Działania, a następnie szeroko go rozpowszechni. Będzie również publikować regularne sprawozdania z postępów w realizacji Planu.
- (4) Każdy Sygnatariusz uaktualni swój Równościowy Plan Działania stosownie do okoliczności i opracuje kolejny Plan na każdy kolejny okres.
- (5) Każdy Sygnatariusz zobowiązuje się co do zasady do pomocy w monitorowaniu postępów wdrażania Karty poprzez współpracę w ramach systemu ewaluacji wykorzystującego opracowane w tym celu wskaźniki¹⁰,

oraz do promowania wzajemnego uczenia się wśród samorządów lokalnych i regionalnych w całej Europie w zakresie skutecznych sposobów osiągnięcia równości płci na swoim terenie. Sygnatariusze udostępnią w tym celu swoje Równościowe Plany Działania oraz inne istotne materiały publiczne.

- (6) Każdy Sygnatariusz poinformuje Radę Gmin i Regionów Europy w formie pisemnej o tym, że podpisał Kartę, wraz z podaniem daty i punktu kontaktowego do przyszłej współpracy w związku z Kartą i realizacją zobowiązań z niej wynikających.

¹⁰ <https://bit.ly/IndicatorToolEN>

CZĘŚĆ III

Demokratyczna odpowiedzialność

Artykuł 1 – Zaangażowanie polityczne

- (1) Sygnatariusz uznaje, że prawo do równości kobiet i mężczyzn jest zasadniczą przesłanką demokracji, i że demokratyczne społeczeństwo nie może już dłużej ignorować bogactwa umiejętności, wiedzy, doświadczenia i kreatywności kobiet. W tym celu musi zapewnić, zgodnie z zasadą równości płci, włączenie, reprezentację i zaangażowanie kobiet z różnych środowisk i grup wiekowych do wszystkich sfer politycznych i decyzyjnych.
- (2) Sygnatariusz, jako demokratycznie wybrany organ, odpowiedzialny za zapewnienie dobrobytu mieszkańców i terenu, zobowiązuje się do wspierania i promowania praktycznego zastosowania tego prawa we wszystkich obszarach swojej działalności – nieodłącznie jako demokratycznie wybrany lider społeczności lokalnej, dostawca i zlecniodawca usług, organ planujący i zarządzający oraz jako pracodawca.

Rola polityczna

Artykuł 2 – Reprezentacja polityczna

- (1) Sygnatariusz uznaje równe prawo kobiet i mężczyzn do głosowania, kandydowania oraz sprawowania urzędu w wyniku wyborów.
- (2) Sygnatariusz uznaje równe prawo kobiet i mężczyzn do udziału w tworzeniu i wdrażaniu polityki, sprawowania urzędu i wykonywania wszystkich funkcji publicznych na wszystkich szczeblach zarządzania.
- (3) Sygnatariusz uznaje zasadę zrównoważonej reprezentacji we wszystkich wybieralnych i publicznych organach decyzyjnych.
- (4) Sygnatariusz zobowiązuje się do podjęcia wszystkich koniecznych środków na rzecz respektowania powyższych praw i zasad, w tym do:
 - zachęcania kobiet do głosowania, korzystania z ich indywidualnych praw wyborczych oraz do ubiegania się o stanowiska publiczne;
 - zachęcania partii i ugrupowań politycznych do przyjmowania i stosowania zasady zrównoważonej reprezentacji kobiet i mężczyzn;
 - zachęcania partii i ugrupowań politycznych do podjęcia wszelkich legalnych kroków w tym celu, w tym jeśli uznają za właściwe – do przyjęcia zasady parytetu, w celu zwiększenia liczby kobiet kandydujących w wyborach i dzięki temu potencjalnie wybranych w wyborach;
 - uregulowania własnych procedur i standardów postępowania tak, aby nieodpowiednie zachowanie, język czy molestowanie nie zniechęcały potenc-

jalnych kandydatek i kandydatów oraz wybranych reprezentantów i reprezentantek;

- przyjęcia rozwiązań, które umożliwią wybranym w wyborach reprezentant(k)om godzenie życia prywatnego, zawodowego i publicznego; na przykład poprzez zapewnienie wszystkim możliwości pełnego uczestnictwa dzięki tworzeniu odpowiednich harmonogramów i metod pracy oraz dostępnej opieki nad osobami zależnymi.

(5) Sygnatariusz zobowiązuje się do promowania i stosowania zasady zrównoważonej reprezentacji w swoich własnych organach decyzyjnych i doradczych oraz przy wszelkich nominacjach do organów zewnętrznych.

Dążąc do uzyskania zrównoważonej reprezentacji kobiet i mężczyzn Sygnatariusz nie naruszy istniejącej równowagi płci jeśli opiera się ona na zasadach korzystnych dla płci niedoreprezentowanej.

(6) Sygnatariusz zobowiązuje się ponadto do zapewnienia, że żadne stanowiska publiczne i polityczne, pochodzące zarówno z mianowania jak i z wyboru, nie będą w teorii ani w praktyce ograniczone do jednej płci ani stereotypowo postrzegane jako zarezerwowane wyłącznie dla jednej płci.

Artykuł 3 – Udział w życiu politycznym i działaniach obywatelskich

(1) Sygnatariusz uznaje prawo obywateli do udziału w wykonywaniu praw publicznych jako fundamentalną zasadę demokracji oraz że kobiety i mężczyźni mają prawo do równego uczestniczenia w rządzeniu i życiu publicznym swojego regionu, gminy i społeczności lokalnej.

(2) W odniesieniu do różnych form udziału w życiu publicznym, obejmujących angażowanie się w sprawy społeczności, np. komitetów doradczych, rad dzielnic, e-uczestnictwa lub warsztatów planowania partycypacyjnego, Sygnatariusz zobowiązuje się do zapewnienia możliwości równego udziału w nich kobiet i mężczyzn.

Tam, gdzie nie ma równego dostępu dla kobiet i mężczyzn, Sygnatariusz stworzy i przetestuje nowe metody uczestnictwa.

(3) Sygnatariusz zobowiązuje się promować w życiu politycznym i działaniach obywatelskich aktywny udział kobiet i mężczyzn ze wszystkich grup społecznych, w szczególności tych z grup mniejszościowych zagrożonych wykluczeniem.

Artykuł 4 – Publiczne zaangażowanie na rzecz równości

(1) Sygnatariusz jako demokratycznie wybrany lider i przedstawiciel swojej społeczności i terenu powinien publicznie angażować się i przyczyniać do realizacji zasady równości kobiet i mężczyzn w życiu lokalnym, poprzez:

- ogłoszenie informujące o podpisaniu niniejszej Karty przez Sygnatariusza, po przeprowadzeniu debaty i przyjęciu tekstu przez jego najwyższy organ przedstawicielski;
- zobowiązanie do wypełnienia swoich zobowiązań wynikających z Karty i regularnego informowania społeczności o postępie we wdrażaniu jego Równościowego Planu Działania przy użyciu, w stosownych przypadkach, opracowanego w tym celu zestawu wskaźników Karty;
- zobowiązanie, że Sygnatariusz oraz jego wybrani_wybrane członkowie_członkinie będą stosować i utrzymywać dobre standardy zachowania w związku z zasadą równości płci;

(2) Sygnatariusz użyje swojego demokratycznego mandatu do zachęcania innych politycznych i publicznych instytucji i jednostek prywatnych oraz organizacji społecznych do podjęcia działań zapewniających w praktyce prawo do równości kobiet i mężczyzn.

Artykuł 5 – Pracując Praca z partnerami w celu promowania równości

(1) Sygnatariusz zobowiązuje się do współpracy ze wszystkimi swoimi partnerami – z sektora publicznego i prywatnego, w szczególności z partnerami społecznymi, a także organizacjami społecznymi, w tym organizacjami kobiecymi, oraz innymi szczeblami władzy – w celu promowania większej równości kobiet i mężczyzn we wszystkich aspektach życia, na jakie ma wpływ.

(2) Sygnatariusz będzie konsultować ze swoimi partnerskimi organami i organizacjami, także z partnerami społecznymi, opracowanie i sprawdzanie Równościowego Planu Działania i oraz innych kwestii związanych z równością kobiet i mężczyzn.

Artykuł 6 – Przeciwdziałanie stereotypom

- (1) Sygnatariusz zobowiązuje się do zwalczania, tak dalece jak to możliwe, uprzedzeń, praktyk i użycia języka i obrazów, które oparte są na idei wyższości lub niższości jednej z płci, czy stereotypach dotyczących płci.
- (2) W tym celu Sygnatariusz zapewni, by jego własna publiczna i wewnętrzna komunikacja była w pełni zgodna z tym zobowiązaniem, i że będzie ona promować pozytywny wizerunek płci i dobre przykłady.
- (3) Sygnatariusz zachęci również swój personel, poprzez szkolenia i inne środki, do wspierania identyfikacji i eliminacji nieświadomych uprzedzeń, stereotypowych postaw i zachowań, a także ureguluje standardy postępowania w tym zakresie.
- (4) Sygnatariusz będzie prowadzić działania i kampanie mające na celu podniesienie świadomości na temat szkodliwego wpływu norm i stereotypów związanych z płcią na równe traktowanie kobiet i mężczyzn.

Artykuł 7 – Dobra administracja i konsultacja

- (1) Sygnatariusz uznaje prawo kobiet i mężczyzn do równego, bezstronnego, uczciwego i terminowego traktowania ich spraw, włączając:
 - Prawo do wyrażenia opinii przed wydaniem konkretnej decyzji, która mogłaby być niekorzystna;
 - Obowiązek władzy uzasadnienia swojej decyzji;
 - Prawo do pełnej informacji w sprawach, które ich dotyczą.
- (2) Sygnatariusz uznaje, że w wykonywaniu pełnego zakresu kompetencji, jakość jego polityki i procesu decyzyjnego może ulec poprawie, jeśli możliwe są konsultacje ze wszystkimi uczestnikami_uczestniczkami tych procesów na etapie formacyjnym, oraz że zasadnicze znaczenie ma zapewnienie w praktyce kobietom i mężczyznom równego dostępu do odpowiednich informacji, jak również równych szans na udzielenie odpowiedzi.
- (3) W związku z tym, Sygnatariusz zobowiązuje się do podjęcia następujących kroków, jakie mogą być wymagane:
 - Zapewnienia, by dowolny system dostarczenia informacji uwzględniał potrzeby różnych grup kobiet i mężczyzn, łącznie z ich indywidualnym dostępem do technologii informacyjno-komunikacyjnych;
 - Zapewnienia, by w przypadku konsultacji osoby, których opinie są zazwyczaj pomijane, mogły na równych prawach uczestniczyć w procesie konsultacji, w tym poprzez podejmowanie zgodnych z prawem

wspierających pozytywnych działań w tym celu;

- Umożliwienia, gdy jest to konieczne, przeprowadzenia odrębnych konsultacji z kobietami.

Ogólne warunki ramowe dla równości

Artykuł 8 – Ogólne zaangażowanie

- (1) Sygnatariusz w wykonywaniu wszystkich swoich kompetencji uzna, że będzie szanować i promować odpowiednie prawa i zasady równości kobiet i mężczyzn przy całej ich różnorodności, i będzie zwalczać dyskryminację i nierówne traktowanie płci.
- (2) Zobowiązania określone w niniejszej Karcie wiążą Sygnatariusza tylko wtedy, gdy one same lub odpowiednie ich aspekty leżą w zakresie jego kompetencji prawnych.

Artykuł 9 – Ocena realizacji polityki równości płci

- (1) Sygnatariusz zobowiązuje się do dokonania oceny realizacji polityki równości płci we wszystkich obszarach wynikających z jego kompetencji, w myśl tego artykułu
- (2) W tym celu Sygnatariusz stworzy program oceny realizacji polityki równości płci, zgodnie z własnymi priorytetami, środkami i w przyjętych ramach czasowych, który będzie częścią lub będzie uwzględniony w jego Równościowym Planie Działania.
- (3) Ocena realizacji polityki równości płci powinna, tam gdzie to możliwe, obejmować następujące kroki:
- Weryfikację obowiązującej polityki, procedur, praktyk i wzorów oraz sposobów wdrażania, by ocenić czy nie zawierają one elementów dyskryminacji lub niesprawiedliwego traktowania, czy nie są oparte na stereotypowym postrzeganiu płci, oraz czy odpowiednio uwzględniają specyficzne potrzeby kobiet i

mężczyzn w całej różnorodności;

- Sprawdzenie alokacji środków finansowych i innych na powyższe cele;
- Określenie priorytetów i, jeśli to konieczne, celów, aby usunąć nieprawidłowości wynikające z tej weryfikacji i wprowadzić zauważalne ulepszenia w świadczeniu usług;
- Dokonywanie już we wczesnej fazie oceny wszystkich znaczących propozycji zmian lub dostosowania przepisów, procedur i sposobów alokacji środków, tak aby określić ich potencjalny wpływ na sytuację kobiet i mężczyzn i ostateczne decyzje podejmować w świetle tej oceny;
- Uwzględnianie potrzeb i interesów osób doświadczających wielokrotnych i krzyżujących się form dyskryminacji lub nierównego traktowania.

Artykuł 10 – Wielokrotne i krzyżujące się formy dyskryminacji lub nierównego traktowania

(1) Sygnatariusz uznaje, że dyskryminacja z jakiegokolwiek powodu, takiego jak płeć, rasa, kolor skóry, pochodzenie etniczne czy społeczne, cechy genetyczne, język, religia lub wiara, przekonania polityczne i inne, przynależność do mniejszości narodowych, stan posiadania, urodzeni, niepełnosprawność, wiek, orientacja seksualna jest niedozwolona.

(2) Sygnatariusz uznaje również, że mimo tego zakazu, wiele kobiet i mężczyzn doznaje wielokrotnych i krzyżujących się form dyskryminacji lub nierównego traktowania, włączając nierówność społeczno-ekonomiczną, co ma bezpośredni wpływ na ich zdolność do korzystania z innych praw, do których odnosi się Karta.

(3) Sygnatariusz zobowiązuje się do podejmowania wszelkich uzasadnionych działań, w ramach wykonywania swoich kompetencji, w celu zwalczania skutków wielokrotnych i krzyżujących się form dyskryminacji lub nierównego traktowania poprzez:

- zapewnienie, że kwestie wielokrotnych i krzyżujących się form dyskryminacji i nierównego traktowania są omówione w Równościowym Planie Działania i ocenach realizacji polityki równości płci;
- zapewnienie, że kwestie wynikające z wielokrotnych i krzyżujących się form dyskryminacji i nierównego traktowania są brane pod uwagę przy podejmowaniu działań lub środków wynikających z innych artykułów tej Karty;
- prowadzenie publicznych kampanii informacyjnych na rzecz zwalczania stereotypów i promowania równego traktowania kobiet i mężczyzn, które i którzy

mogą być narażeni/narażone na wielokrotne i krzyżujące się formy dyskryminacji lub nierównego traktowania;

- wprowadzenie rozwiązań w odpowiedzi na szczególne potrzeby kobiet i mężczyzn z doświadczeniem migracji.

Rola Pracodawcy

Artykuł 11 – Równość płci w miejscu pracy

(1) Sygnatariusz jako pracodawca uznaje prawo do równości kobiet i mężczyzn we wszystkich aspektach zatrudnienia, łącznie z organizacją i warunkami pracy.

(2) Sygnatariusz uznaje prawo do łączenia życia zawodowego, społecznego i rodzinnego oraz prawa do godności i bezpieczeństwa w miejscu pracy.

(3) Sygnatariusz zobowiązuje się do podjęcia wszystkich uzasadnionych środków, włączając działania wspierające w ramach swoich kompetencji prawnych, we wspieraniu powyższych praw.

(4) Dostępne środki, o których mowa w punkcie 3, są następujące:

(a) Sprawdzenie polityk i procedur odnoszących się do zatrudnienia w organizacji, opracowanie i wdrożenie zapisów związanych z zatrudnieniem w Równościowym Planie Działania w celu zniesienia nierówności w rozsądnej perspektywie czasowej i obejmujących m.in.:

- Równą płacę, w tym równą płacę za pracę tej samej jakości
- Postanowienia dotyczące kontroli płac, wynagrodzeń, systemu płac i emerytur
- Środki zapewniające uczciwy i przejrzysty awans zawodowy i możliwości rozwoju kariery
- Środki zapewniające zrównoważony udział kobiet i mężczyzn na wszystkich szczeblach, w szczególności odnoszące się do nieproporcjonalności na wyższym szczeblu zarządzania

- Środki przeciwdziałające wszelkiej segregacji zawodowej ze względu na płeć i zachęcające pracowników do podejmowania nietradycyjnej pracy

- Środki zapewniające uczciwą i bezstronną rekrutację

- Środki zapewniające odpowiednie, zdrowe i bezpieczne warunki pracy

(b) Procedury zapewniające konsultację z pracownikami i ich związkami zawodowymi, gwarantujące zrównoważony udział kobiet i mężczyzn w organach konsultacyjnych i negocjacyjnych.

(c) Wyraźny sprzeciw wobec wszelkich form nadużycia, molestowania seksualnego lub przemocy w miejscu pracy – w tym online podczas pracy zdalnej – poprzez jednoznaczne stwierdzenie, że takie zachowanie jest niedopuszczalne, a także poprzez podnoszenie świadomości, wspieranie ofiar oraz wprowadzanie i stosowanie przejrzystych zasad.

(d) Taki dobór kadr na wszystkich poziomach organizacji, który odzwierciedla społeczną, gospodarczą i kulturową różnorodność lokalnej społeczności.

(e) Wspieranie godzenia życia zawodowego, społecznego i rodzinnego poprzez:

- wprowadzenie zasad, które wprowadzają, w stosownych przypadkach, dostosowanie godzin pracy i organizowanie odpowiednich usług opieki nad osobami zależnymi oraz
- zachęcanie mężczyzn do skorzystania z przysługującego im prawa do opieki nad dziećmi i osobami zależnymi, w tym do urlopu rodzicielskiego.

Zamówienia publiczne i umowy

Artykuł 12 – Zamówienia publiczne i umowy

- (1) Sygnatariusz zobowiązuje się, że w wykonywaniu swoich zadań i obowiązków wynikających z zamówień publicznych, włączając umowy na dostawę produktów, wykonanie usług i prac, będzie wspierać równość między kobietami i mężczyznami w sposób strategiczny.
- (2) Sygnatariusz uznaje, że ta odpowiedzialność jest szczególnej wagi, gdy zleca innym jednostkom prawnym wykonanie ważnych usług publicznych, za które prawnie sam jest odpowiedzialny. W takich przypadkach Sygnatariusz zapewni, aby podmiot prawny, któremu udzielono zamówienia (niezależnie od formy własności) wziął na siebie taką samą odpowiedzialność za zapewnianie lub promowanie równości płci, jak gdyby Sygnatariusz świadczył usługę bezpośrednio.
- (3) Sygnatariusz zobowiązuje się, jeśli uważa za stosowne, wprowadzić następujące kroki:
- (a) przed podpisaniem dowolnej istotnej umowy rozważy konsekwencje, jakie będzie ona miała dla równości płci, a także potencjalne możliwości zgodnego z prawem promowania równości płci;
 - (b) zapewnienie uwzględnienia w specyfikacji warunków zamówienia celów dotyczących równości płci;
 - (c) zapewnienie, że wymagania i warunki potencjalnej umowy również uwzględniają i odzwierciedlają te cele;
 - (d) stosowanie legislacji Unii Europejskiej dotyczącej zamówień publicznych¹¹ do wyznaczania warunków realizacji z uwzględnieniem klauzul
- (e) społecznych zapewnienie, że pracownicy lub doradcy odpowiedzialni za zamówienia publiczne i analizę ofert przetargowych otrzymują wszelkie istotne informacje, w tym poprzez szkolenia, na temat uwzględniania aspektu płci w zamówieniach publicznych (ang.: Gender-Responsive Public Procurement, GRPP) oraz uwzględniania aspektu równości płci podczas wykonywania ich obowiązków;
- (f) zapewnienie, że warunki umowy głównej zawierają wymóg, zgodnie z którym wszyscy podwykonawcy również muszą przestrzegać wszystkich zobowiązań związanych z promowaniem równości płci.

¹¹ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/24/UE z dnia 26 lutego 2014 r. w sprawie zamówień publicznych, uchylająca dyrektywę 2004/18/WE. Tekst mający znaczenie dla EOG

Rola dostawcy usług

Artykuł 13 – Edukacja i kształcenie ustawiczne

- (1) Sygnatariusz uznaje prawo każdej osoby do edukacji i prawo dostępu do wszystkich szkoleń zawodowych i uzupełniających. Sygnatariusz uznaje znaczącą rolę edukacji formalnej i pozaformalnej na wszystkich etapach życia, w zapewnieniu prawdziwej równości szans, w dostarczaniu istotnych umiejętności w życiu i pracy i tworzenia nowych możliwości rozwoju zawodowego.
- (2) Sygnatariusz, w ramach swoich kompetencji podejmuje się zabezpieczyć lub promować równy dostęp do edukacji i szkoleń zawodowych i uzupełniających dla kobiet i mężczyzn w każdym wieku i w całej ich różnorodności.
- (3) Sygnatariusz uznaje potrzebę zwalczania stereotypowych postaw dotyczących roli kobiet i mężczyzn we wszystkich formach edukacji. Aby to osiągnąć, zobowiązuje się do wdrożenia lub promowania, odpowiednio i w ramach swoich kompetencji i obowiązków, następujących środków:
- Sprawdzanie materiałów edukacyjnych, szkolnych programów nauczania i innych programów edukacyjnych oraz metod nauczania, w celu zapewnienia, że zwalczają one stereotypowe postawy i praktyki;
 - Podjęcie specjalnych działań zachęcających do podejmowania nietradycyjnych wyborów kariery (nietradycyjnych zawodów przypisanych konkretnej płci);
 - Włączenie, w ramach kursów edukacji obywatelskiej i edukacji dla obywateli elementów, które podkreślają
- wagę równego udziału kobiet i mężczyzn w procesie demokratycznym.
- (4) Sygnatariusz uznaje, że autorytety w szkołach i innych placówkach oświatowych stanowią silny wzorzec zachowań dla dzieci i młodzieży. Dlatego zobowiązuje się promować równy udział kobiet i mężczyzn na wszystkich szczeblach zarządzania i kierowania szkołami.

Artykuł 14 – Zdrowie

(1) Sygnatariusz uznaje prawo każdej osoby do cieszenia się w pełni zdrowiem fizycznym i psychicznym, i uważa że dostęp do dobrej jakości opieki zdrowotnej, zabiegów medycznych i profilaktyki zdrowotnej kobiet i mężczyzn w całej ich różnorodności jest niezbędny do realizacji tego prawa.

(2) Sygnatariusz uznaje, że dążąc do zapewnienia kobietom i mężczyznom równych szans korzystania z wysokich standardów zdrowotnych, służby medyczne i zdrowotne nie mogą pomijać ich odrębnych potrzeb. Uznaje też, że potrzeby te wynikają nie tylko z różnic biologicznych, ale także z odmiennych warunków życia i pracy, ze stereotypowych postaw i założeń.

(3) Sygnatariusz zobowiązuje się do podejmowania wszelkich uzasadnionych działań, zgodnie z zakresem swoich kompetencji i obowiązków, w celu promowania i zapewnienia najwyższego poziomu dobrego zdrowia wszystkim swoim obywatelom_obywatelkom. W tym celu Sygnatariusz podejmuje lub promuje następujące rozwiązania:

- Planowanie, finansowanie i wykonywanie usług zdrowotnych i medycznych oparte na równości płci;
- Zapewnienie, że działania promujące zdrowie, łącznie z tymi zachęcającymi do zdrowej diety i ćwiczeń fizycznych, uznają różne potrzeby i postawy kobiet i mężczyzn;
- Zapewnienie, że pracownicy_e systemu ochrony zdrowia, łącznie z tymi zajmującymi się promocją zdrowia, są świadomi_e wpływu płci na opiekę medyczną i zdrowotną, i uwzględniają w tej opiece różne

doświadczenia kobiet i mężczyzn;

- Zapewnienie, że kobiety i mężczyźni mają dostęp do informacji dotyczących zdrowia opartych na dowodach i naukowych.

Artykuł 15 – Pomoc i świadczenia socjalne

- (1) Sygnatariusz uznaje, że każda osoba ma prawo do podstawowych świadczeń socjalnych oraz do korzystania w razie potrzeby z pomocy społecznej.
- (2) Sygnatariusz uznaje, że kobiety i mężczyźni mogą mieć odmienne potrzeby, które mogą wynikać z różnych warunków społecznych i ekonomicznych – oraz innych czynników – jak również doświadczeń związanych z krzyżującymi się formami dyskryminacji i nierówności. Dlatego, aby zapewnić kobietom i mężczyznom równy dostęp do opieki i świadczeń socjalnych, Sygnatariusz podejmie wszystkie możliwe środki mające na celu:
- Planowanie (w tym gromadzenie danych), finansowanie i realizację pomocy socjalnej i społecznej oparte na równości płci i podejściu intersekcyjnym;
 - Zapewnienie, aby osoby zaangażowane w świadczenie pomocy socjalnej i społecznej rozpoznawały i rozumiały, w jaki sposób płeć może wpływać na te usługi, biorąc pod uwagę różne sposoby, w jakie kobiety i mężczyźni mogą je odbierać.

Artykuł 16 – Opieka nad dzieckiem

- (1) Sygnatariusz uznaje, że wysoka jakość opieki nad dzieckiem i jej dostępność dla wszystkich rodziców i osób opiekujących się bez względu na ich sytuację finansową, odgrywają istotną rolę w promowaniu prawdziwej równości między kobietami i mężczyznami i umożliwia im pogodzenie pracy, życia publicznego i rodzinnego. Sygnatariusz uznaje także, że taka opieka nad dzieckiem wpływa znacząco na życie gospodarcze i społeczne lokalnej społeczności oraz społeczeństwo jako całość.
- (2) Sygnatariusz zobowiązuje się do zapewnienia i promowania opieki nad dzieckiem, bezpośrednio lub też przez innych usługodawców, i traktowania jej jako jednego ze swoich priorytetów. Będzie także zachęcać do zapewnienia opieki nad dzieckiem innych, w tym poprzez zagwarantowanie lub wspieranie opieki nad dzieckiem przez lokalnych pracodawców.
- (3) Sygnatariusz uznaje również, że wychowanie dzieci jest obowiązkiem zarówno kobiet, jak i mężczyzn oraz całego społeczeństwa i będzie przeciwstawiać się stereotypowi płci, że opieka nad dzieckiem jest głównie zadaniem kobiety.

Artykuł 17 – Opieka nad osobami zależnymi

- (1) Sygnatariusz uznaje, że kobiety i mężczyźni mają prawo opiekować się też innymi niż dzieci osobami, i że to zadanie może wpływać na ich zdolność do pełnego zaangażowania w życie gospodarcze i społeczne.
- (2) Sygnatariusz uznaje ponadto, że te obowiązki opiekuńcze w nieproporcjonalnym stopniu spoczywają na kobietach i dlatego stanowią przeszkodę dla równości płci.
- (3) Sygnatariusz zobowiązuje się do przeciwstawiania się tej nierówności poprzez następujące działania podejmowane stosownie do sytuacji:
- Uczynienie jednym ze swoich priorytetów świadczenia i promowania dostępnej, wysokiej jakości, niedrogiej opieki nad innymi osobami bezpośrednio lub przez usługodawców;
 - Wspieranie i promowanie możliwości dla osób doświadczających izolacji społecznej wynikającej z ich obowiązków opiekuńczych;
 - Prowadzenie kampanii zwalczających stereotyp, który zakłada, że ciężar opieki nad osobami niesamodzielnymi spoczywa przede wszystkim na kobietach.

Artykuł 18 – Wykluczenie społeczne

- (1) Sygnatariusz uznaje, że każda osoba ma prawo do ochrony przed ubóstwem i wykluczeniem społecznym, i że kobiety są częściej dotknięte wykluczeniem społecznym, ponieważ mają bardziej nierówny niż mężczyźni dostęp do środków materialnych, towarów i usług oraz szans rozwoju.
- (2) Dlatego Sygnatariusz w pełnym zakresie swoich usług i działań, współpracując z partnerami społecznymi, podejmie środki w ramach całościowego skoordynowanego podejścia w celu:
- Promowania skutecznego dostępu wszystkich osób, które żyją w wykluczeniu lub są zagrożone wykluczeniem społecznym lub ubóstwem, zarówno na terenach wiejskich, jak i miejskich, do pracy, mieszkalnictwa, szkoleń, edukacji, kultury, technologii informacyjnych i komunikacyjnych, pomocy socjalnej i medycznej;
 - Rozpoznania szczególnych potrzeb i sytuacji kobiet doświadczających wykluczenia społecznego, zwracając szczególną uwagę na wszelkie krzyżujące się ze sobą aspekty ich sytuacji;
 - Wzięcie pod uwagę specyficznych potrzeb osób z doświadczeniem migracji – kobiet i mężczyzn – oraz promowanie ich integracji.

Artykuł 19 – Mieszkalnictwo

- (1) Sygnatariusz uznaje prawo do mieszkania i potwierdza, że dostęp do mieszkalnictwa dobrej jakości jest jedną z najbardziej podstawowych potrzeb ludzkich, istotną dla zdrowia i dobrego samopoczucia poszczególnych osób, jak i ich rodzin.
- (2) Sygnatariusz uznaje ponadto, że kobiety i mężczyźni często mają szczególne i odmienne potrzeby w zakresie mieszkalnictwa, które muszą być w pełni wzięte pod uwagę, w tym fakt, że:
- (a) Zazwyczaj kobietom trudniej jest uzyskać dochód i zasoby niż mężczyznom, dlatego potrzebują mieszkań, na które mogą sobie pozwolić;
 - (b) Głowami domu w większości rodzin niepełnych są kobiety, co w konsekwencji powoduje, że bardziej potrzebują one dostępu do mieszkań socjalnych lub pomocy mieszkaniowej;
 - (c) Mężczyźni wymagający pomocy to bardzo często osoby w kryzysie bezdomności; ;
- (3) Dlatego Sygnatariusz, stosownie do okoliczności, zobowiązuje się do:
- (a) Zapewnienia lub promowania dostępu do wysokiej jakości mieszkań o odpowiedniej wielkości i standardzie (w tym energooszczędności) dla każdego w odpowiednim środowisku życia z dostępnymi podstawowymi usługami;
 - (b) Podjęcia kroków zapobiegających bezdomności, a w szczególności zapewnienia pomocy osobom w kryzysie bezdomności, , opartej na kryterium potrzeby, stopnia bezradności i braku dyskryminacji;
 - (c) Kształtowania, w ramach swoich kompetencji, takich cen mieszkań, aby były one dostępne dla osób o niższych dochodach;
- (4) Sygnatariusz zobowiązuje się także do zapewnienia lub promowania równego prawa kobiet i mężczyzn do bycia dzierżawcą, właścicielem lub posiadaczem domu w innej formie własności. W tym celu Sygnatariusz użyje swoich kompetencji i wpływów tak, aby zapewnić kobietom i mężczyznom równy dostęp do hipoteki, czy innej formy pomocy finansowej i kredytu w celu zabezpieczenia mieszkania.

Artykuł 20 – Kultura, sport i czas wolny

- (1) Sygnatariusz uznaje prawo każdej osoby do udziału w życiu kulturalnym.
- (2) Sygnatariusz ponadto uznaje, że sport odgrywa ważną rolę i wpływa na życie społeczności i gwarantuje prawo do zdrowia określone w Artykule 14. Uznaje także, że różne grupy kobiet i mężczyzn mają prawo do równego dostępu do aktywności kulturalnej, rekreacyjnej i sportowej oraz odpowiednich obiektów.
- (3) Sygnatariusz uznaje, że kobiety i mężczyźni mogą mieć różne doświadczenia i zainteresowania związane z kulturą, sportem i sposobami spędzania wolnego czasu i że może to wynikać z różnych działań, norm i postaw motywowanych stereotypami płci, i dlatego Sygnatariusz zobowiązuje się do przeprowadzenia i wspierania następujących środków zaradczych, stosownie do sytuacji:
- Zapewnienie kobietom i mężczyznom, chłopcom i dziewczynkom równego dostępu do aktywności sportowej, rekreacyjnej i kulturalnej oraz odpowiednich obiektów;
 - Zachęcanie kobiet i mężczyzn, chłopców i dziewcząt do równego udziału w zajęciach sportowych i kulturalnych, także tych, które są tradycyjnie postrzegane jako typowo „kobiece” lub „męskie”;
 - Zachęcanie artystów i artystek i stowarzyszeń kulturalnych i sportowych do promowania działalności kulturalnej i sportowej, która sprzeciwia się stereotypowym postawom postrzegania kobiet i mężczyzn;
 - Zachęcanie bibliotek publicznych do posiadania w

swoich zbiorach książek i materiałów podważających stereotypy płci oraz podejmowanie działań promujących te książki i materiały.

Artykuł 21 – Bezpieczeństwo i ochrona

- (1) Sygnatariusz uznaje prawo każdej kobiety i każdego mężczyzny do ochrony ich osoby, do wolności poruszania się, i przyznaje że z prawa tego nie mogą swobodnie lub na równi korzystać , kobiety lub mężczyźni, jeśli znajdują się lub mają poczucie, że znajdują się w niebezpieczeństwie lub zagrożeniu, czy to w sferze prywatnej czy publicznej;
- (2) Sygnatariusz uznaje również, że kobiety i mężczyźni, po części z powodu różnych obowiązków lub stylów życia , zmagają się często z odmiennymi problemami dotyczącymi bezpieczeństwa i ochrony, którymi należy się zająć.
- (3) Dlatego Sygnatariusz zobowiązuje się do:
- (a) przeanalizowania z uwzględnieniem aspektu płci statystyk dotyczących ilości i typu wypadków (także poważnych zbrodni), które wpływają na bezpieczeństwo lub poczucie zagrożenia kobiet i mężczyzn , i jeśli to konieczne, zbadania poziomu i powodu obaw przed przestępstwem lub innymi źródłami zagrożenia;
 - (b) opracowania i wdrożenia strategii, zasad i działań mających na celu poprawę poczucia bezpieczeństwa i ochrony kobiet i mężczyzn, na przykład poprzez modernizację lokalnej infrastruktury (np. organizacja transportu, parkingi, oświetlenie ulic), współpracę z policją lub innymi służbami w celu obniżenia zauważalnego choć zróżnicowanego poczucia braku bezpieczeństwa i ochrony.

Artykuł 22 – Przemoc ze względu na płeć

- (a) Sygnatariusz uznaje, że przemoc ze względu na płeć, która w znacznie większym stopniu dotyczy kobiet i dziewczynek, jest pogwałceniem podstawowych praw człowieka i naruszeniem godności oraz fizycznej i emocjonalnej integralności istot ludzkich.
- (b) Sygnatariusz uznaje, że przemoc ze względu na płeć jest przejawem przekonania sprawcy o wyższości jednej płci nad drugą w kontekście asymetrycznych relacji władzy zakorzenionych w utrwalonych konstrukcjach społecznych.
- (c) Sygnatariusz, w ramach swoich kompetencji i zgodnie z nimi, zobowiązuje się zatem do ustanowienia i wzmocnienia polityk i działań odrzucających przemoc ze względu na płeć poprzez:
 - Zapewnienie lub wspieranie konkretnych rozwiązań na rzecz wsparcia ofiar przemocy;
 - Zapewnienie dostępnych informacji publicznych, na temat pomocy możliwej do uzyskania lokalnie w każdym z najczęściej używanych języków lokalnych;
 - Zagwarantowanie szkoleń dla odpowiednich służb w zakresie rozpoznawania i wspierania ofiar przemocy;
 - Zapewnienie skutecznej koordynacji pomiędzy odpowiednimi służbami, takimi jak policja, jednostki odpowiedzialne za mieszkalnictwo i opiekę zdrowotną;
 - Podnoszenie świadomości poprzez kampanie i programy edukacyjne skierowane do potencjalnych i rzeczywistych ofiar i/lub sprawców przemocy.

Artykuł 23 – Handel ludźmi

- (1) Sygnatariusz uznaje, że przestępstwo, jakim jest handel ludźmi, który znacznie częściej dotyczy kobiet i dziewcząt niż mężczyzn i chłopców, jest pogwałceniem podstawowych praw człowieka oraz naruszeniem godności oraz fizycznej i emocjonalnej integralności istot ludzkich.
- (2) Sygnatariusz podejmuje się stworzyć i wzmocnić politykę oraz zobowiązuje się do działań zapobiegających handlowi ludźmi poprzez:
- Kampanie informacyjne i podnoszenie świadomości;
 - Programy szkoleniowe dla służb odpowiedzialnych za identyfikowanie i wsparcie ofiar;
 - Rozwiązania mające na celu zmniejszenie popytu na handel ludźmi;
 - Odpowiednie środki wsparcia ofiar, w tym dostęp do świadczeń medycznych, odpowiedniego i bezpiecznego mieszkania oraz pomocy językowej.

Planowanie i zrównoważony rozwój**Artykuł 24 – Zrównoważony rozwój**

- (1) Sygnatariusz uznaje, że zasady zrównoważonego rozwoju muszą być w pełni przestrzegane w strategiach planowania i rozwoju dla przyszłości swojego obszaru, muszą one łączyć w sposób zrównoważony aspekty gospodarcze, społeczne, środowiskowe i kulturalne, a w szczególności obejmować potrzebę promowania i osiągania równości między kobietami i mężczyznami.
- (2) Dlatego Sygnatariusz zobowiązuje się do uwzględniania zasady równości kobiet i mężczyzn jako podstawowego elementu wszystkich swoich strategii planistycznych lub rozwojowych na rzecz zrównoważonego rozwoju swojego obszaru.

Artykuł 25 – Planowanie miejskie i lokalne

- (1) Sygnatariusz uznaje znaczenie polityk i planów rozwoju przestrzennego, transportowego i gospodarczego oraz użytkowania terenu dla tworzenia warunków, w których prawo do równości kobiet i mężczyzn w życiu lokalnym może być pełniej realizowane.
- (2) Sygnatariusz zobowiązuje się, że przy opracowaniu, przyjęciu i wdrożeniu takich polityk i planów:
- w pełni uwzględniana będzie potrzeba promowania rzeczywistej równości we wszystkich aspektach życia lokalnego;
 - specyficzne potrzeby kobiet i mężczyzn w całej ich różnorodności – określone w oparciu o odpowiednie i aktualne dla swojego terenu dane oraz własną ocenę realizacji polityki równości płci dokonaną przez Sygnatariusza - będą odpowiednio brane pod uwagę w odniesieniu do zatrudnienia, dostępu do usług i życia kulturalnego, edukacji i obowiązków rodzinnych;
 - przyjęte zostaną wysokiej jakości rozwiązania, które uwzględnią specyficzne potrzeby różnych grup kobiet i mężczyzn.

Artykuł 26 – Mobilność i transport

- (1) Sygnatariusz uznaje, że mobilność i dostęp do środków transportu oraz poczucie bezpieczeństwa i ochrony w transporcie publicznym są dla kobiet i mężczyzn istotnym warunkiem gwarantującym realizowanie wielu ich praw, zadań i obowiązków, w tym dostępu do pracy, edukacji, kultury i ważnych usług. Uznaje także, że zrównoważenie i sukces gminy, miasta lub regionu zależy w znacznym stopniu od rozwoju wysokiej jakości efektywnej i zrównoważonej infrastruktury transportowej oraz publicznych usług transportowych.
- (2) Sygnatariusz uznaje ponadto, że kobiety i mężczyźni często mają różne potrzeby co do mobilności i sposoby korzystania z transportu w życiu codziennym, co wynika z różnych czynników, takich jak zarobki, obowiązki opiekuńcze czy godziny pracy, i że w konsekwencji to kobiety często poruszają się transportem publicznym do wielu miejsc i w wielu kierunkach, a tym samym stanowią większość użytkowników transportu publicznego.
- (3) Dlatego Sygnatariusz zobowiązuje się do:
- (a) wzięcia pod uwagę różnych dla kobiet i mężczyzn z obszarów miejskich i wiejskich w całej ich różnorodności potrzeb w aspekcie mobilności i sposobów korzystania z transportu ;
 - (b) zapewnienia, aby usługi transportowe dostępne dla obywateli_obywatelek przyczyniały się do zaspokajania zarówno specyficznych, jak i wspólnych potrzeb kobiet i mężczyzn oraz przyczyniały się do osiągnięcia rzeczywistej równości płci w życiu lokalnym;

(4) Sygnatariusz ponadto zobowiązuje się do wspierania stopniowej poprawy usług transportu publicznego na swoim terenie, w tym połączeń intermodalnych, w celu zaspokojenia specyficznych i wspólnych potrzeb kobiet i mężczyzn w zakresie niezawodnego, niedrogiego, bezpiecznego i dostępnego transportu publicznego, jednocześnie przyczyniając się do zrównoważonego rozwoju swojego terenu.

Artykuł 27 – Rozwój gospodarczy

- (1) Sygnatariusz uznaje, że osiągnięcie stabilnego i zrównoważonego rozwoju gospodarczego jest istotnym elementem sukcesu gminy, miasta lub regionu oraz że jego działania i usługi w tej dziedzinie mogą znacząco przyczynić się do zwiększenia równości płci.
- (2) Sygnatariusz uznaje potrzebę podniesienia wskaźnika i jakości zatrudnienia kobiet oraz dostrzega, że zagrożenie związane z ubóstwem spowodowanym długotrwałym bezrobociem i brakiem wynagrodzenia za pracę jest szczególnie wysokie w przypadku kobiet.
- (3) Sygnatariusz w ramach swoich działań i usług w dziedzinie rozwoju gospodarczego, zobowiązuje się w pełni uwzględnić potrzeby i zainteresowania różnych grup kobiet i mężczyzn oraz rozważyć możliwości zwiększenia równości między nimi poprzez podjęcie odpowiednich działań w tym celu. Takie działania mogą obejmować:
 - Pomoc kobietom-przedsiębiorcom
 - Zapewnienie, że wsparcie finansowe i inne udzielane przedsiębiorstwom służy promocji równości płci;
 - Zachęcanie kobiet do nauki i zdobywania kwalifikacji zawodowych tradycyjnie postrzeganych jako „męskie” i vice versa;
 - Zachęcanie pracodawców, aby na staże i praktyki rekrutowali kobiety wychodząc poza stereotypy płci dotyczące umiejętności, kwalifikacji i stanowisk tradycyjnie postrzeganych jako „męskie” i vice versa.

Artykuł 28 – Środowisko

- (1) Sygnatariusz uznaje swoją odpowiedzialność za działania na rzecz osiągnięcia wysokiego poziomu ochrony i poprawy jakości środowiska na swoim terytorium, w szczególności poprzez swoją politykę dotyczącą odpadów, hałasu, jakości powietrza, bioróżnorodności i skutków zmian klimatycznych. Uznaje on także równe prawo kobiet i mężczyzn do korzystania z usług i polityk związanych ze środowiskiem.
- (2) Sygnatariusz uznaje, że styl życia kobiet i mężczyzn różni się pod wieloma względami, że kobiety i mężczyźni mogą odmiennie korzystać z lokalnych usług oraz przestrzeni publicznych lub otwartych, czego skutkiem jest także odmienny charakter problemów związanych ze środowiskiem, z jakimi się mierzą.
- (3) W związku z tym, przy opracowywaniu swoich polityk i usług w zakresie ochrony środowiska, Sygnatariusz zobowiązuje się w pełni i na równi uwzględniać specyficzne potrzeby i style życia kobiet i mężczyzn oraz zasadę solidarności między pokoleniami.

Rola Regulatora

Artykuł 29 – Samorząd terytorialny jako regulator

- (1) Sygnatariusz wykonując swoje zadania i obowiązki jako regulator istotnych działań wchodzących w zakres jego kompetencji, uznaje ważną rolę, jaką skuteczna regulacja i ochrona konsumenta odgrywają w zapewnianiu bezpieczeństwa i dobrobytu społeczności lokalnej, oraz że odpowiednio regulowane przez niego działania mogą w różny sposób wpływać na sytuację kobiet i mężczyzn.
- (2) Sygnatariusz zobowiązuje się do uwzględniania w swoich zadaniach regulacyjnych regulowanych specyficznych potrzeb, zainteresowań i uwarunkowań życia kobiet i mężczyzn w całej ich różnorodności.

Współpraca partnerska i współpraca międzynarodowa

Artykuł 30 – Równość płci we współpracy zdecentralizowanej

- (1) Sygnatariusz uznaje wartość współpracy partnerskiej gmin, miast i regionów oraz współpracy zdecentralizowanej, realizowanej na szczeblu europejskim oraz międzynarodowym na rzecz zrównoważonego rozwoju, zbliżania do siebie obywateli i obywaterek oraz promowania wzajemnego uczenia się i porozumienia ponad granicami państwowymi.
- (2) Sygnatariusz zobowiązuje się w swoich działaniach w zakresie współpracy partnerskiej i współpracy zdecentralizowanej:
- Włączać do tych działań na równych zasadach kobiety i mężczyzn z różnych środowisk;
 - Wykorzystywać w ramach współpracy na arenie europejskiej i międzynarodowej jako platformę wymiany doświadczeń i wzajemnego uczenia się w kwestiach odnoszących się do równości kobiet i mężczyzn;
 - Uwzględniać wymiar równości płci w podejmowanych przez siebie działaniach z zakresu współpracy zdecentralizowanej.

WPROWADZENIE NOWYCH ARTYKUŁÓW

WSTĘP

W ciągu piętnastu lat od pierwszego opublikowania Karty nastąpiły ogromne zmiany w sposobie interakcji, zarządzania, przemieszczania się, pracy i zabawy. Jesteśmy coraz bardziej świadomi i świadome kruchości naszej planety oraz rosnących i niezliczonych wyzwań, którym muszą sumiennie sprostać z pełną starannością wszystkie szczeble władzy, instytucje i społeczeństwo obywatelskie – wyzwań, którym nie można sprostać w sposób zrównoważony bez uwzględnienia aspektu płci oraz oceny ich wpływu na kobiety i mężczyzn.

Europejska Karta Równości Kobiet i Mężczyzn w Życiu Lokalnym jest owocem wieloletnich doświadczeń, negocjacji i zebranej wiedzy. Jako że w zamyśle Karta ma stanowić solidne i trwałe podstawy równości płci, CEMR i jej stowarzyszenia członkowskie pragną zaoferować bardziej szczegółowe wytyczne gminom i regionom Europy, które wykorzystują Europejską Kartę Równości Kobiet i Mężczyzn w Życiu Lokalnym, aby osiągnąć większą równość w swoich społecznościach.

Niedawne kryzysy, takie jak pandemia COVID-19 i wojna w Ukrainie, wskazują na potrzebę gotowości cywilnej i skutecznego zarządzania kryzysowego, które uwzględniają aspekt płci. Coraz częściej obserwujemy, że postępy w dziedzinie technologii informacyjno-komunikacyjnych i cyfryzacji nie są neutralne pod względem płci. Należy pamiętać o tym, w jaki sposób tożsamość, potrzeby i priorytety kobiet i mężczyzn są brane pod uwagę podczas tworzenia nowych narzędzi i procesów, jeśli mają one zwiększyć równość płci, a nie utrzymywać uprzedzenia i nierówności, które obserwujemy w naszych społeczeństwach od wieków.

Aby społeczeństwo rzeczywiście równo traktowało wszystkie osoby, istotne jest, aby samorządy lokalne i regionalne uwzględniały aspekt płci podczas wykonywania swoich codziennych obowiązków i podjęty działania w celu wyeliminowania nierównego traktowania płci oraz dyskryminujących norm i praktyk, nie tylko w swoich politykach i procedurach, ale także w swoich strukturach. Ponadto niezwykle ważne jest, aby chłopcy i mężczyźni byli zaangażowani w ten proces, zarówno jako osoby propagujące zmiany, jak i odnoszące korzyści dzięki działaniom na rzecz równouprawnienia płci.

Zapisy Karty wraz z nowymi artykułami mają objąć wszystkie osoby, na które ma wpływ tradycyjne postrzeganie roli płci, w oparciu o które zbudowane są nasze społeczeństwa i kształtowane jest nasze postrzeganie. Nasze społeczności składają się z osób o różnorodnym i rozległym spektrum tożsamości. Karta jest deklaracją samorządów lokalnych i regionalnych wyrażającą wolę działania na rzecz wspólnego celu, jakim jest osiągnięcie równości płci w naszych społeczeństwach, która ma znaczenie i zastosowanie do wszystkich obywateli i obywaterek.

Nowe artykuły Europejskiej Karty Równości Kobiet i Mężczyzn w Życiu Lokalnym zostały przygotowane przez Radę Gmin i Regionów Europy oraz jej stowarzyszenia członkowskie, we współpracy z członkami i członkiniami Grupy Ekspertów CEMR ds. Równości Płci oraz Stałym Komitetem CEMR ds. Równości. Zostały one formalnie przyjęte przez Komitet Polityczny CEMR 6 grudnia 2022 r. i taka jest też data ich wejścia w życie.

Obecni sygnatariusze Karty są proszeni o stosowanie się do nowych artykułów i ich ratyfikację oraz o włączenie ich postanowień do prac nad wdrożeniem Europejskiej Karty Równości. Począwszy od 2023 roku Sygnatariusze zobowiązują się zarówno do przestrzegania pierwotnego tekstu Karty, jak i nowych artykułów z 2022 roku.

Sytuacja samorządów lokalnych i regionalnych różni się w zależności od ich kontekstu krajowego, a ich kompetencje i obowiązki są również różnorodne i zróżnicowane. Dlatego też Sygnatariusze mogą – w oparciu o swoje uprawnienia i dostępne zasoby – odpowiednio określić swoje obszary priorytetowe dla każdego planu działania.

NOWE ARTYKUŁY

Nowe artykuły koncentrują się na tematach i wyzwaniach, które albo nie istniały 15 lat temu, albo znacznie ewoluowały, a które dziś mają ogromny wpływ na równość płci.

Nowe artykuły wprowadzone do Karty obejmują dziewięć **bloków tematycznych**, które samorządy lokalne i regionalne muszą wziąć pod uwagę w promowaniu równości płci:

1. Po pierwsze, niezwykle ważne jest poruszenie kwestii wzajemnie powiązanych filarów **zrównoważonego rozwoju**: sprawiedliwości społecznej, wzrostu gospodarczego i ochrony środowiska.
2. Pomimo oferowania nowych możliwości uczenia się, nawiązywania kontaktów i uczestniczenia w aktywnościach, świat online niesie ze sobą szczególne wyzwania dla dziewcząt i kobiet – zwłaszcza pod względem molestowania i **cyberprzemocy**.
3. Stosowanie przemocy i nadużyć wobec **kobiet wybranych na stanowiska** publiczne, osób publicznych i pracowników/pracownic stanowi poważne zagrożenie dla demokratycznych rządów.
4. **Intersekcjonalność** jest pojęciem i podejściem, które samorządy lokalne i regionalne mogą wykorzystać w celu zapewnienia większej integracji płci, szczególnie w odniesieniu do dziewcząt i kobiet, które doświadczają wielokrotnych i krzyżujących się form dyskryminacji.
5. Nowoczesne technologie cyfrowe umożliwiły wielu grupom zawodowym bardziej **elastyczną pracę**. Wiele osób, choć nie wszystkie, może teraz w większym stopniu pracować z domu, co stwarza zarówno szanse, jak i zagrożenia dla równości płci.
6. **Włączenie cyfrowe** wszystkich dziewcząt i kobiet ma zasadnicze znaczenie dla rozwoju społeczeństwa, którego celem jest zapewnienie wszystkim lepszej przyszłości. Postęp w dziedzinie technologii informacyjno-komunikacyjnych i cyfryzacji nie był jednak neutralny pod względem płci. Dlatego kluczowe znaczenie ma opracowanie i stosowanie nowych narzędzi i procesów, które będą wzmacniać, a nie podważać równość kobiet i mężczyzn.
7. Dziewczęta i kobiety mogą żyć, przewodzić i rozwijać się swobodnie i na równi tylko wtedy, gdy przestrzegane są ich **prawa w zakresie zdrowia seksualnego i reprodukcyjnego**.
8. **Zmiany klimatu** są czynnikiem zwielokrotniającym zagrożenia, który powoduje eskalację napięć społecznych, politycznych i gospodarczych oraz ma większy wpływ na dziewczęta i kobiety niż na chłopców i mężczyzn.
9. Równości płci i aktywnego zaangażowania dziewcząt i kobiet nie można pomijać w czasach kryzysu, ale należy je postrzegać jako ważny element skutecznej **gotowości cywilnej i reagowania w sytuacjach kryzysowych**.

Artykuł 31 – Zrównoważony rozwój dla zrównoważonej przyszłości

- (1) Sygnatariusz uznaje, że równouprawnienie płci stanowi siłę napędową zrównoważonego rozwoju i wszystkich jego powiązanych ze sobą wymiarów, począwszy od wyeliminowania ubóstwa i głodu oraz promowania dobrobytu i wzrostu sprzyjającego włączeniu społecznemu, aż po budowanie pokojowych, sprawiedliwych i włączających społeczeństw oraz zapewnienie ochrony planety i jej zasobów naturalnych.
- (2) Sygnatariusz uznaje ponadto, że cele Agendy 2030 na rzecz Zrównoważonego Rozwoju oraz programu zrównoważonego rozwoju po roku 2030 mają charakter globalny, podczas gdy ich realizacja ma charakter lokalny. Wszystkie 17 Celów Zrównoważonego Rozwoju są bezpośrednio powiązane z obszarami odpowiedzialności samorządów lokalnych i regionalnych, a równouprawnienie płci jest kwestią przekrojową niezbędną do ich skutecznej realizacji. W szczególności, Sygnatariusz dostrzega zgodność zobowiązań zawartych w Karcie z 5. Celem Zrównoważonego Rozwoju..

Artykuł 32 -- Cyberprzemoc

- (1) Sygnatariusz uznaje, że przemoc ze względu na płeć obejmuje cyberprzemoc we wszystkich jej formach . Akty cyberprzemocy mogą obejmować różnego rodzaju molestowanie, groźby, naruszenia prywatności, wykorzystywanie i wyzysk seksualny, a także przestępstwa związane z uprzedzeniami lub przestępstwa z nienawiści wobec grup społecznych, społeczności lub osób. Sygnatariusz uznaje, że takie akty dotyczą kobiety i dziewczęta w większym stopniu niż mężczyzn i chłopców.
- (2) Aby przeciwdziałać tej przemocy, Sygnatariusz zobowiązuje się, w ramach swoich kompetencji, do:
- Wdrażania, jako pracodawca, rozwiązań zakazujących nadużyć, , nękania i przemocy we wszystkich jej formach w miejscu pracy, w tym przemocy ze strony osób trzecich i cyberprzemocy.
 - Zachowania czujności w celu zapobiegania wszelkim formom nękania i przemocy pojawiającym się w ramach świadczonych przez siebie usług, zwłaszcza w szkołach.
 - Edukowania dzieci i młodzieży oraz doradztwa dla rodziców w kwestii cyberprzemocy i cyberprzemocy ze względu na płeć oraz sposobów jej zapobiegania i zwalczania.
 - Angażowania chłopców i mężczyzn jako aktywnych uczestników przemian oraz beneficjentów większej równości płci oraz zapobiegania radykalizacji postaw w społecznościach internetowych, które propagują nienawiść do kobiet.

Artykuł 33 -- Przemoc wobec kobiet wybranych na stanowiska publiczne i członkiń personelu

- (1) Sygnatariusz uznaje, że internetowe i fizyczne groźby oraz przemoc wobec kobiet kandydujących i pełniących funkcje wybieralne lub inne urzędy publiczne są często związane z płcią i mogą utrudniać udział kobiet w życiu społecznym i politycznym, podważając w ten sposób zasadę demokracji.
- (2) Sygnatariusz uznaje, że podejmowanie działań politycznych wymaga poczucia bezpieczeństwa. W tym celu Sygnatariusz zobowiązuje się, w ramach swoich kompetencji, do opracowania procesów i wsparcia wybranych w wyborach kobiet oraz pracowników w skutecznym radzeniu sobie z mową nienawiści.
- (3) Sygnatariusz zobowiązuje się do zapobiegania, ograniczania i łagodzenia wszelkich aktów przemocy i nękania ze strony osób trzecich, które mogą dotyczyć wybranych w wyborach przedstawicieli i przedstawicielki oraz pracowników/pracownice podczas wykonywania obowiązków, a które dotyczą w szczególności kobiety.

Artykuł 34 -- Intersekcyjność i różnorodność

- (1) Sygnatariusz uznaje, że różne aspekty tożsamości i związane z nimi specyficzne doświadczenie życiowe jednostki nie tylko się sumują, ale również krzyżują się są złożone.
- (2) Sygnatariusz uznaje konieczność dotarcia do głosów i doświadczeń dziewcząt i kobiet narażonych na wielokrotne i krzyżujące się formy dyskryminacji i uwzględnienie ich w odniesieniu do opracowywania, wdrażania i monitorowania polityk i programów, które ich dotyczą. W tym celu Sygnatariusz może wprowadzić rozwiązania po to, aby u:
 - uwzględniać szczególne potrzeby dziewcząt i kobiet chronionych na mocy prawa UE oraz promować ich integrację i uwzględnianie poprzez podejmowanie wszelkich rozsądnych środków w ramach swoich uprawnień, w tym pozytywnych działań na ich rzecz Zachęcać;
 - do kwestionowania stereotypów płci w działaniach edukacyjnych i promować pełen wachlarz wzorców z różnorodnych środowisk, m.in. poprzez dobór książek i innych materiałów dostępnych w bibliotekach publicznych, a także poprzez akcje promocyjne.

Artykuł 35 – Elastyczne miejsce pracy

- (1) Sygnatariusz dostrzega możliwości, jakie elastyczna praca, w tym telepraca, może zaoferować zarówno mężczyznom, jak i kobietom w ułatwieniu godzenia życia zawodowego, społecznego i prywatnego. Sygnatariusz zdaje sobie również sprawę z zagrożeń i niedogodności, jakie nowe sposoby pracy mogą przynieść kobietom, w tym pogorszenie zdrowia psychicznego, zmniejszenie dochodów lub zatrudnienia, a także zwiększony ciężar opieki i nieodpłatnej pracy domowej, które dotyczą ich znacznie częściej niż mężczyzn.
- (2) Sygnatariusz zobowiązuje się do promowania elastyczności w miejscu pracy w odniesieniu do swoich działań i usług, aby ułatwić godzenie życia zawodowego, społecznego i prywatnego zarówno kobietom, jak i mężczyznom.
- (3) Sygnatariusz, jako pracodawca, zobowiązuje się zwracać uwagę na związane z telepracą ryzyko zwiększenia wymiaru nieodpłatnej pracy opiekuńczej wykonywanej przez kobiety.

Artykuł 36 – Cyfryzacja i włączenie cyfrowe

- (1) Sygnatariusz uznaje, że nowe narzędzia komunikacji cyfrowej zmieniły sposób, w jaki obywatele, obywatelki, organy władzy, przedsiębiorstwa prywatne, społeczeństwo obywatelskie i inne organizacje komunikują się, rozpowszechniają i gromadzą informacje. Technologia cyfrowa oferuje ogromne możliwości rozwoju i doskonalenia usług samorządowych na szczeblu lokalnym i regionalnym.
- (2) Sygnatariusz uznaje kluczową rolę, jaką rozwiązania z zakresu edukacji cyfrowej mogą odegrać w promowaniu równości kobiet i mężczyzn w edukacji, zwłaszcza w docieraniu do chłopców i mężczyzn, którzy mają zaległości w nauce. Uznaje ponadto, że istniejąca przepaść cyfrowa w dostępie kobiet i mężczyzn do technologii internetowej i cyfrowej, w korzystaniu z niej, a także w jej rozwoju technologicznym i zarządzaniu nią. Zobowiązuje się w związku z tym do wspierania dostępu kobiet i dziewcząt do rozwiązań z zakresu edukacji cyfrowej poprzez promowanie cyfrowego nauczania i uczenia się uwzględniającego aspekt płci oraz wspieranie dziewcząt i kobiet w obszarze STEM i w rozwijaniu swoich umiejętności cyfrowych

Artykuł 37 -- Prawo do zdrowia seksualnego i reprodukcyjnego

(1) Samorządy lokalne i regionalne odgrywają kluczową rolę w promowaniu i zabezpieczaniu zdrowia seksualnego i reprodukcyjnego wśród swoich obywateli_obywatelek. W tej kwestii, Sygnatariusz zobowiązuje się do wdrożenia lub promowania, odpowiednio i w ramach swoich kompetencji i obowiązków, następujących rozwiązań:

- (a) Promowanie i wspieranie skierowanych do chłopców, dziewcząt, mężczyzn i kobiet w całej ich różnorodności programów, które oferują holistyczną edukację seksualną, poruszającą takie tematy, jak normy społeczne oraz piętnowanie i dyskryminację towarzyszącą menstruacji w celu podnoszenia świadomości, oraz wzmacniania ochrony i promocji zdrowia, dobrego samopoczucia i godności dziewcząt i kobiet;
- (b) Uwzględnianie potrzeb kobiet i dziewcząt należących do grup szczególnie narażonych na wykluczenie oraz zapewnienie im równego dostępu do opieki zdrowotnej, stanowiącej integralną część ich prawa do zdrowia seksualnego i reprodukcyjnego.

(2) Sygnatariusz uznaje, że równość w dziedzinie zdrowia obejmuje prawo do zdrowia reprodukcyjnego i seksualnego i zdaje sobie sprawę z przyczyn i konsekwencji naruszania tego prawa.

(3) Sygnatariusz uznaje, w zakresie swoich kompetencji, prawo kobiet do kontroli i swobodnego podejmowania decyzji związanych z seksualnością, w tym do decydowania w kwestiach planowania rodziny, antykoncepcji, wyboru bezpiecznych i legalnych usług aborcyjnych oraz usług opieki prenatalnej i położniczej.

Artykuł 38 -- Zmiany klimatu i prawo do zdrowego środowiska

- (1) Globalne ocieplenie, utrata bioróżnorodności i zanieczyszczenie stanowią poważne zagrożenie dla korzystania z podstawowych praw człowieka, w tym prawa do życia, zdrowia i rodziny. Sygnatariusz uznaje prawo do zdrowego środowiska za podstawowe prawo człowieka, które musi uwzględniać potrzeby kobiet i dziewcząt.
- (2) Sygnatariusz uznaje kluczową rolę samorządów lokalnych i regionalnych w reagowaniu na wyzwania związane ze środowiskiem i zmianami klimatu, zwłaszcza na obszarach miejskich, zgodnie z zasadami praw człowieka i polityką uwzględniającą kwestie płci. Dlatego Sygnatariusz zobowiązuje się do:
 - Skuteczniejszego podnoszenia świadomości w zakresie potrzeby włączenia działań mających na celu przeciwdziałanie zmianom klimatu do swoich polityk lokalnych oraz przyjęcia zrównoważonych modeli rozwoju, które uwzględniają rozwiązania biorące pod uwagę aspekt płci.
 - Uwzględniania punktu widzenia i doświadczenia kobiet podczas projektowania i wdrażania polityk i planów środowiskowych, aby ostatecznie osiągnąć równy udział obu płci we wszystkich fazach i procesach planowania działań.

Artykuł 39 – Zarządzanie kryzysowe i gotowość cywilna

- (1) Sygnatariusz uznaje, że kryzysy i ich przyczyny są wielorakie i wzajemnie powiązane i często dotyczą kobiet i mężczyzn w odmienny sposób.
- (2) Sygnatariusz uznaje kluczową rolę, jaką samorządy lokalne i regionalne mogą odgrywać w czasach kryzysu w określaniu preferencji społeczności oraz potrzeb kobiet i mężczyzn, dziewcząt i chłopców w całej ich różnorodności.
- (3) Sygnatariusz rozumie potrzebę zapewnienia odpowiedniej reprezentacji i sprawczości kobiet w podejmowaniu decyzji w czasach kryzysu oraz w planowaniu gotowości cywilnej w celu kształtowania i wdrażania działań uwzględniających aspekt płci i strategii odbudowy, przy jednoczesnym budowaniu odporności na przyszłe kryzysy i wstrząsy.
- (4) Sygnatariusz, zarówno w zakresie planowania gotowości, jak i zarządzania kryzysowego, zobowiązuje się do:
 - Wzmacniania udziału kobiet w polityce, instytucjach publicznych i na stanowiskach kierowniczych, aby zapewnić gotowość na sytuacje kryzysowe i zarządzanie kryzysowe uwzględniające aspekt płci;
 - Wspierania społeczeństwa obywatelskiego opartego na społecznościach, które odgrywa kluczową rolę w podkreślaniu odmiennego wpływu sytuacji kryzysowych na kobiety i mężczyzn oraz w monitorowaniu i wspieraniu zapewniania ochrony socjalnej i usług socjalnych;
 - Systematyczne gromadzenie danych z podziałem na

płeć i wiek, statystyk i wyników badań potwierdzających odmienny wpływ sytuacji kryzysowych na kobiety i mężczyzn, aby skutecznie przeciwdziałać związanym z płcią skutkom takich sytuacji poprawić zarządzanie kryzysowe.

- (5) Sygnatariusz zobowiązuje się do wdrożenia specjalnych rozwiązań w celu ochrony kobiet i dziewcząt przed przemocą ze względu na płeć, w szczególności przed gwałtem i innymi formami wykorzystywania seksualnego, w sytuacjach konfliktów zbrojnych.

PODZIĘKOWANIA

Zmieniona wersja niniejszej Karty została przygotowana w 2022 r. pod kierunkiem Silvii Baraldi, Przewodniczącej Stałego Komitetu CEMR ds. Równości Kobiet i Mężczyzn w Życiu Lokalnym (2021–2022), przy współudziale:

Członków i Członkiń Grupy Ekspertów CEMR ds. Równości Płci

Członków i Członkiń Stałego Komitetu CEMR ds. Równości Kobiet i Mężczyzn w Życiu

Lokalnym Sekretariatu CEMR: Jaimie Just, Oriane Loquet, Marlène Siméon, Beatrice Tommasi, Pierre Vander Auwera

Korektora: Penny Yim-Barbieri

Grafika: Paf! Design

Biura tłumaczeń: Eurideas, PoliLingua

Konsultacja: Magdalena Czarzyńska-Jachim, Marta Mazurek, Katarzyna Paczyńska

Oryginalny tekst Karty z 2006 roku został napisany przez Sandrę Ceciarini i Jeremy'ego Smitha przy wsparciu i udziale stowarzyszeń członkowskich i partnerów CEMR:

- Związku Gmin Republiki Bułgarii (NAMRB)
- Związku Gmin Cypryjskich (UCM)
- Związku Miast i Gmin Republiki Czeskiej (SMO CR)
- Związku Fińskich Władz Lokalnych i Regionalnych (AFL-RA)
- Francuskiej Sekcji CEMR (AFCCRE)

- Niemieckiej Sekcji CEMR (RGRE)
- Związku Gmin Greckich (KEDKE)
- Węgierskiego Związku Władz Lokalnych (TÖÖSZ)
- Włoskiej Sekcji CEMR (AICCRE)
- Związku Miast i Gmin Luksemburga (SYVICOL)
- Związku Miast Polskich (ZMP)
- Hiszpańskiej Federacji Gmin i Prowincji (FEMP)
- Baskijskiego Związku Gmin (EUDEL)
- Szwedzkiego Stowarzyszenia Władz Lokalnych i Regionów (SALAR)
- Miasta Wiedeń (Austria)
- Miasta Saint Jean de la Ruelle (Francja)
- Miasta Frankfurt nad Menem (Niemcy)
- Miasta Kartagena (Hiszpania)
- Miasta Walencja (Hiszpania)
- Agencji Czasu i Mobilności, Belfort-Montbéliard (Francja)
- Stałej Komisji Euro-Śródziemnomorskiej ds. Współpracy Władz Lokalnych i Regionalnych (COPPEM)

O CEMR

Rada Gmin i Regionów Europy (CEMR) ma największą liczbę członków samorządów lokalnych i regionalnych w Europie ze wszystkich organizacji. Jej członkami jest ponad 60 krajowych stowarzyszeń gmin i regionów z 40 krajów europejskich. Stowarzyszenia te reprezentują łącznie około 100 000 samorządów lokalnych i regionalnych.

Cele CEMR są dwojakie: wywieranie wpływu na prawodawstwo europejskie w imieniu władz lokalnych i regionalnych oraz zapewnianie platformy wymiany między stowarzyszeniami członkowskimi a wybranymi przez nich urzędnikami i ekspertami. Na arenie międzynarodowej CEMR to Europejska Sekcja Zjednoczonych Miast i Samorządów (UCLG), światowa organizacja samorządu terytorialnego.

www.cemr.eu

O Obserwatorium

CEMR uruchomiła Obserwatorium Europejskiej Karty Równości w 2012 r., aby wspierać sygnatariuszy Karty w ich wysiłkach na rzecz wdrożenia Karty i promowania równości płci. Platforma internetowa prezentuje dobre praktyki i przykłady skutecznych lokalnych polityk równouprawnienia płci oraz ułatwia partnerskie uczenie się wśród sygnatariuszy. Zawiera również wskazówki, jak opracować plan działania na rzecz równouprawnienia oraz bazę danych („Atlas”), która zawiera dane kontaktowe i linki do planów działania na rzecz równouprawnienia płci sygnatariuszy.

Praca Obserwatorium jest koordynowana przez Sekretariat CEMR we współpracy ze Stałym Komitetem CEMR ds. Równości oraz grupą ekspercką złożoną z krajowych koordynatorów/punktów kontaktowych ds. płci ze stowarzyszeń członkowskich CEMR.

www.charter-equality.eu

EUROPEJSKA KARTA RÓWNOŚCI Kobiet i Mężczyzn w Życiu Lokalnym

Karta określająca zobowiązanie europejskich samorządów lokalnych i regionalnych do korzystania ze swoich uprawnień i partnerstwa w celu osiągnięcia większej równości dla swoich społeczności

Ja, niżej podpisany_a (imię i nazwisko sygnatariusza)

Pełniący_a urząd

w (nazwa samorządu lokalnego/regionalnego)

Swoim podpisem potwierdzam, że wyżej wymieniony organ formalnie zgodził się na przestrzeganie Europejskiej Karty Równości Kobiet i Mężczyzn w Życiu Lokalnym, przestrzeganie jej postanowień oraz że jestem należycie upoważniony_a do działania w jego imieniu w tej kwestii.

Podpis.....

Data

Wyrażam zgodę na przesłanie podpisaney i wypełnionej kopii niniejszego formularza do Rady Gmin i Regionów Europy, twórcy i zarządcy Karty, na poniższy adres:

Sekretarz Generalny
Rada Gmin i Regionów Europy
Square de Meeûs, B-1000 Bruksela
Belgia
charter@ccre-cemr.org

Local & Regional Europe
L'Europe locale & régionale

BRUKSELA

1, Square de Meeûs
1000 Bruksela
tel. : + 32 2 511 74 77
charter@ccre-cemr.org

cemr.eu
charter-equality.eu

twitter.com/ccrecemr
twitter.com/cemr_equality

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Treść niniejszej publikacji odzwierciedla jedynie poglądy autora i ponosi on za nie wyłączną odpowiedzialność. Komisja Europejska nie ponosi odpowiedzialności za wykorzystanie zawartych w niej informacji.